

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.607/2019/5.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke

Dr. Istenes Attila előadó bíró

Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. T. Tóth Balázs ügyvéd

Az alperesek:

I. rendű

II. rendű

Az alperes képviselője:

Dr. Tálosi Adrienn ügyvéd

A per tárgya:

Sajtó-helyreigazítás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.418/2019/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 19.P.20.467/2019/4.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja azzal, hogy mellőzi a felperes illeték fizetésére kötelezését. Megállapítja, hogy a le nem rótt 84.000 (nyolcvannégyezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket az állam viseli.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. rendű alperes által szerkesztett ... internetes portál 2018. november 28-i „... aktivistáinak köszönhetően 5 milliót kap .. gyilkosa” című cikkében beszámolt arról a bírósági döntésről, mely

szerint a ..i Törvényszék még októberben 5 millió forint kártérítést ítélt meg annak az elítéltnak, aki 12 évvel ezelőtt többedmagával meglincselte

- [2] A cikk leadjében arról tájékoztatott, hogy „rossz tartási körülményei” miatt 5 millió forint kártérítést ítélt meg a bíróság., aki 12 évvel ezelőtt többedmagával meglincselte Közölte, hogy „...aktivistái járták ki a kártérítést”.
- [3] A cikkben illusztrációként szereplő kép aláírásaként jelent meg, hogy „... .. tanárt a gyermekei szeme láttára verték agyon 2006. október 15-én .., miután a férfi az autójával elsodort egy út mellett haladó kislányt, aki az árokba esett, de nem sérült meg. Gyilkosa,.. váratlan segítséget kapott a ..-féle álcivil jogvédőktől.”
- [4] Kiemelten megjelent az is a cikkben, hogy „érdemes megemlíteni, hogy a Magyarországot perlő fogvatartottak képviselőjét döntő részben az a .. által támogatott.. látja el, amely a hazánk ellen eljárást indító két bangladesi migráns képviselőjében is fellépett.”

A kereseti kérelem és ellenkérelem

- [5] A felperes keresetével olyan tartalmú helyreigazítás közzétételére kérte kötelezni az alperest, mely szerint a cikkben valótlanul állították, hogy.., a .. meglincselése miatt elítélt személynek a .. aktivistái járták ki a busás kártérítést. Ezzel szemben a valóság az, hogy.. a .. megbízásából vagy utasítására senki nem nyújtott jogi képviselőt vagy tanácsadást a kártalanítási eljárással vagy kártérítési perrel kapcsolatosan.
- [6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a cikk nem állította, hogy a felperes volt az, aki .. ügyében eljárta volna. A cikknek nincs olyan állítása, hogy konkrétan .. a kártérítési vagy kártalanítási ügyében a felperes képviselte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy az általa szerkesztett .. internetes portálon 5 napon belül a „... aktivistáinak köszönhetően 5 millió forintot kap .. gyilkosa” című cikk címe felett a cikkel azonos betűtípussal és azonos betűméretben tegye közzé az alábbi közleményt: „Helyreigazítás: Az általunk szerkesztett .. internetes portálon 2018. november 28. napján megjelent „... aktivistáinak köszönhetően 5 millió forintot kap .. gyilkosa” című cikkünkben valótlanul állítottuk, hogy.. a .. meglincselése miatt elítélt személynek a .. aktivistái nyújtottak jogi képviselőt a kártérítési perben és jártak ki a részére megítélt kártérítést.
- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint a kifogásolt közlést a PK 12. számú állásfoglalásban írtak alapján vizsgálva az alperes nem a véleményét közölte, hanem azt a tényt állította a cikk címében és leadjében is, hogy .. aktivistáinak köszönhetően 5 milliót kap .. gyilkosa, .. aktivistái járták ki a kártérítést. A kép alatt pedig az olvasható, hogy .. gyilkosa,.. váratlan segítséget kapott a ..-féle álcivil jogvédőktől. Értékelte, hogy kiemelten jelent meg az a részlet, miszerint a Magyarországot perlő fogvatartottak képviselőjét döntő részben az a .. által támogatott .. látja el, amely a hazánk ellen eljárást indító két bangladesi migráns képviselőjében is fellépett. Megítélése szerint az írás az átlagolvasó számára azt az információt közli, hogy .. által támogatott .. volt az, aki képviselte a kártérítési perben ... A ..-féle álcivil jogvédők jelzős szerkezet a köztudatban a felperes nevéhez kötődik, de a felperest kiemelten meg is nevezi a cikk, ezért a keresetösszeíró joga fennállt. Az alperes nem tényekből vont le következtetést, ezért helyreigazító közlemény közzétételére köteles.
- [9] Az alperesek fellebbezése folytán eljárta másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította. A felperest kötelezte 84.000 forint együttes

kereseti és fellebbezési illeték megfizetésére.

- [10] A jogerős ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság ítélete az irányadó anyagi jognak nem felel meg, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés vonható le. Megítélése szerint a ..-féle álcivil jogvédők jelzős szerkezet a köztudatban nemcsak a felpereshez köthető, a sajtó más civil szervezeteket is gyakran illet ezzel a jelzővel. A felperes a sajtóközlemény elolvasása nélkül, kizárólag a cikk címe, leadje és a képaláírás alapján nem ismerhető fel. A felperes neve elsőként csak a cikk tartalmi részében jelenik meg, az írás önálló jelentőséggel bíró címe ezért csak a sajtóközlemény tartalmával együttesen válik a felperesre értelmezhetővé. Az írás szövege bontja ki a .. aktivistáihoz a ..-féle álcivil jogvédőkhöz kapcsolódó „járták ki”, „váratlan segítséget kapott” és „köszönhetően” kifejezések tartalmát, jelentését. Az ítéletábra értékelése szerint a sajtóközlemény a kifogásolt kifejezésekkel összefüggésben azt hangsúlyozta, hogy a .. Törvényszék döntésének a hátterében az Emberi Jogok Európai Bírósága korábban több ízben is Magyarországot a börtönökben tapasztalható körülmények miatt elmarasztaló döntése állt. Ennek következtében jogszabály módosítására volt szükség annak érdekében, hogy a bűnelkövetők a belső jog szerint kártérítést kaphassanak.
- [11] Ennek a közlésnek a tényalapját vizsgálva valós ténynek tekintette, hogy a felperes olyan civil jogvédő szervezet, amely az emberi méltóságot védelmezi a jog és a nyilvánosság eszközével, ennek keretében segítséget nyújt többek között a fogvatartottaknak, és célkitűzései között szerepel a rossz börtönkörülmények javítása. Valós és köztudomású ténynek tekintette azt is, hogy a felperes több esetben is egyedi segítséget nyújtott fogvatartottaknak, és tevékenységének is köszönhető, hogy az EJEB 2015. március 10-én a Varga és társai kontra Magyarország ügyben meghozott „vezető” ítéletével kötelezte Magyarországot, hogy hatékony eszközökkel a lehető legrövidebb időn belül számolja fel a büntetés-végrehajtási intézményekben a zsúfoltságot, valamint alkosson hatékony preventív, illetve kompenzációs jogorvoslatot az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekkel összefüggésben. Valós tény továbbá az is, hogy 2017. január 1. napjával a büntetések és intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Btv.) az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt járó kártalanítás szabályait tartalmazó rendelkezésekkel egészült ki.
- [12] Annak tulajdonított jelentőséget, hogy a felperes szerepét a fenti körben emeli ki az írás, és nem tartalmaz olyan állítást, hogy a konkrét ügyben a jogi képviselőt a felperes, illetve ügyvédjei látták el, a sajtóközlemény szövegösszefüggéseiben sem közvetít az átlagolvasó felé ilyen tartalmat. A cikkben leírtak a felperes tevékenysége és az .. megítélt kártalanítás között ezáltal közvetett kapcsolatot állítottak fel és azt közvetítették, hogy a felperes általános, illetve más ügyekben kifejtett jogvédő tevékenysége a fogvatartottak elhelyezési körülményeivel összefüggő kártalanítása terén elért eredményei segítették hozzá .. gyilkosát a megítélt összeghez. Értékelése szerint a cikk tartalmazza a következtetés alapjául szolgáló tényeket, a tényállítás formájában megjelenő vélemény okszerűtlennek nem tekinthető, a logika szabályaival nem áll ellentétben, sajtóhelyreigazítást ezért nem alapozott meg. Utalt arra, hogy a következtetés helyessége vagy helytelensége a sajtóperben nem vizsgálendő.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és a keresetnek helyt adó ítélet meghozatala érdekében.
- [14] Felülvizsgálati kérelmét arra alapította, hogy a jogerős határozat indokolásával szemben a cikk az átlagolvasó számára valójában azt jelenti, hogy a súlyos bűncselekmény miatt elítélt .. a kártérítés érvényesítéséhez a felperestől kapott segítséget. Hivatkozott arra, hogy egy akadémiai doktor is érdeklődött a felől, hogy képviselték-e .. a kártalanítási eljárásban, ami szintén arra utal, hogy nem a jogerős ítélet szerint értelmezi az átlagolvasó a sérelmezett cikket. Álláspontja szerint a

kormánypárti szóhasználatban felperes .. álcivil szervezete, és a cikkben is csak a felperest nevezték meg ilyen szervezetként. A cikk címét, a cikkbe szerkesztett kép aláírását a cikk szövege alapján egy átlagolvasó úgy értelmezi, hogy a .., mint egyébként köztudomásúan a fogvatartottaknak is évtizedek óta jogi segítséget és képviselést nyújtó jogvédő szervezet, jogi segítséget nyújtott .. gyilkosának az 5 millió forintos kártalanítás megítéléséhez. A cikk kontextusában nem is lehet másként érteni sem a címet, sem a képaláírást. Az egyéb perekben más fogvatartottaknak vagy menekülteknek nyújtott segítségéből semmilyen okszerű értelmezéssel nem következik az, hogy a cikk az átlagolvasó számára olyan véleményt fogalmazza meg, hogy a felperes más ügyekben végzett tevékenységével segítséget nyújtott ... Kifogásolta az illetékre vonatkozó rendelkezést is, arra hivatkozott, hogy személyes költségmentesség illeti meg a keresetlevélben foglalt nyilatkozat alapján.

- [15] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását indítványozták. Fenntartották azt az álláspontjukat, hogy a cikk nem tartalmaz olyan állítást, hogy a felperes volt az, aki .. ügyében eljárta volna.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [16] A felülvizsgálati kérelem az alábbiakra figyelemmel a per érdemét tekintve eredménytelen.
- [17] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX törvény (Pp.) 422. §, 423. § (1) bekezdése értelmében a Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül és a rendelkezésre álló adatok alapján hozhatta meg döntését.
- [18] Az Smtv. 12. § (1) bekezdése szerint, ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tény állítanak, híresztelnek vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállítás valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények. A PK 12. számú állásfoglalás értelmében a sajtó-helyreigazítás olyan sajátos személyiségvédelmi eszköz, amelynek érvényesítésére csak a jogszabály által meghatározott körben és a jogintézmény társadalmi rendeltetésének megfelelően kerülhet sor. A sajtó-helyreigazítás iránti igény elbírálásánál a sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, a sajtóközlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is.
- [19] A 7/2014. (III. 7.) AB határozat, a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat alapján kialakult alkotmánybírói gyakorlat és az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) ítélezési gyakorlata alapján következtetésnek, véleményt is kifejező, értékítéllettel terhelt tényállításnak minősülő közlés esetén is szükséges, hogy azt elegendő ténybeli alap támassza alá. Minél konkrétabb, erőteljesebb a megfogalmazás, annál szorosabb ténybeli kötődése kell, hogy legyen. A közéleti szereplőre vonatkozó, a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás Ptk. 2:44. §-ával megerősített védelme ugyanakkor magát a közéleti tárgyú megszólalást és a közéleti vita lehetőségét védi, a vélemények, értékítéletek helyességétől függetlenül. Ennélfogva a közügyekkel összefüggően a vékony ténybeli alapon nyugvó, nem okszerűtlen értékítéletek is a véleménynyilvánítás szabadságának védelme alatt állnak.
- [20] A jogerős ítélet a PK 12. számú állásfoglalásnak megfelelően, a szöveg egészét és az átlagolvasó értelmezését szem előtt tartva állapította meg, hogy a címből a felperes nem azonosítható, ezért nem

mellőzhető a szöveg egészének, és belső összefüggéseinek vizsgálata. A Kúria egyetértett ezért azzal a következtetéssel is, hogy a „kijárási” leadben, a „köszönhetően” címben, illetve a „váratlan segítség” képaláírásban szereplő fogalmainak a cikkek szövege ad az átlagolvasó számára is értelmezhető tartalmat. A Kúria megítélése szerint ezek olyan kifejezések, amelyek a felperes magatartására vonatkozó értékítéletet is magukban hordoznak, ezért közügyekkel összefüggő megszólalásnál vizsgálható volt, hogy rendelkeznek -e kellő ténybeli alappal.

- [21] A felülvizsgálati állásponttól eltérően a jogerős ítélet helyesen állapította meg, hogy a cikk felperest érintő része a PK 12. számú állásfoglalásnak megfelelő értelmezés mellett nem az .. lincselés miatt elítélt részére a .. törvényszék előtti kártalanítási eljárásban nyújtott jogi képviseletre, hanem az Emberi Jogok Európai Bírósága előtti Magyarország ellen eljárást indító fogvatartottak képviseletére vonatkozik. Nem egy elítélt, hanem több fogvatartott jogi képviseletéről szól a felperes nevét tartalmazó mondat. A szövegkörnyezet alapján a felperest a cikk az .. lincselés miatt megítélt kártérítéssel akként hozza kapcsolatba, hogy a felperes jogi képviselete mellett indított fogvatartotti eljárások vezettek Magyarország elmarasztalásához, és ez pedig törvénymódosításhoz, amely miatt a bűnelkövetők, közte értelemszerűen az .. lincselő javára is kártérítést kellett megítélni a rossz börtönkörülmények miatt. Ezt a szerző szerinti összefüggést tömöríti, emeli ki a „kijárási” szófordulat használata a leadben, és a „köszönhetően” kifejezés a címben. A „váratlan segítség” kifejezés is erre utal. A felülvizsgálati eljárásban új bizonyíték nem vehető figyelembe, nem állapítható meg ugyanakkor az sem, hogy a felperes által hivatkozott akadémiai doktor milyen sajtó forrásból szerezte meg a kérdése alapjául szolgáló ismereteket.
- [22] Nem értelmezhető fentiek alapján a címmel együtt sem a kijárási, váratlan segítségre vonatkozó közlés az elítéltnak nyújtott egyéni jogi képviseletként, vagy akként, hogy több más elítélt mellett a felperes a cikkben szereplő elítéltet is képviselte. Nem sértette ezért a jogerős ítélet a PK 12. számú állásfoglalást.
- [23] A kifogásolt közlés ténybeli alapját nem kizárólag más fogvatartottak képviselete képezte. Nem volt vitatott az a jogerős ítéleti megállapítás, hogy a felperes több fogvatartott ügyét képviselte az EJEB előtt, továbbá, hogy tevékenységének is köszönhető, hogy az EJEB - Magyarországon rendszerszintű problémát észlelve - 2015. március 10-én a Varga és társai kontra Magyarország ügyben kötelezte Magyarországot a fogvatartottak részére kompenzációs jogorvoslat biztosítására. Ez a strasbourgi ítélet tette elengedhetlenné a jogszabály módosítást és az alapjogot sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási, köznapiabb elnevezéssel kártérítési eljárás bevezetését, ezáltal az olaszliszkai lincselés miatt elítélt személy igényérvényesítését is kedvezően befolyásolta. A közéleti megszólalásra vonatkozó véleménynyilvánítás szabadságának fokozottabb védelmére is figyelemmel a jogerős ítélet által is számba vett valós tények ezért elegendő vékony ténybeli alapot biztosítottak ahhoz, hogy a felperest a megítélt kártérítéssel a cikkben írt közvetett kapcsolatba hozza az alperes.
- [24] Ennek a közvetett kapcsolatnak a bántó, ám e részben értékítéletként véleménynyilvánítás szabadsága alatt álló megfogalmazása a „kijárási” vonatkozó közlés, amely az Smtv. 12. § (1) bekezdése alapján nem helyreigazítható.
- [25] A felperest keresetlevelében tett nyilatkozata, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) d) pontja alapján egyesületként személyes illetékmentesség illeti meg. A felülvizsgálati kérelem ezért alappal hivatkozott arra, hogy a felperest a jogerős ítélet tévesen kötelezte illetékfizetésre.

- [26] A kifejtettekre figyelemmel a Kúria megállapította, hogy a per érdemét tekintve a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben foglalt okokból nem jogszabálysértő. A Kúria ezért a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta azzal, hogy mellőzte az illetékre vonatkozó jogerős ítéleti rendelkezést és megállapította, hogy a le nem rótt kereseti és fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [27] Smtv. 12. § (1) bekezdés, PK 12. számú állásfoglalás

Záró rész

- [28] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. Az alperesek költségjegyzéket nem terjesztettek elő, perköltséget nem igényeltek, ezért a Kúria a II. rendű alperes javára perköltségről nem rendelkezett. A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes, mint egyesület személyes illetékmentessége folytán az állam viseli.

Budapest, 2020. január 15.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Istenes Attila s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

AM

A kiadmány hitelül:

tisztviselő